

# Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

## Kerkstraat 7

Monumentnummer : GM160

Straat : Kerkstraat  
Huisnummer : 7  
Toevoeging : 7a  
Postcode : 6981 CK

Kadastrale aanduiding : Doesburg  
Sectie : C  
Nummer : 131

Naam object : ---  
Bouwjaar : 17<sup>e</sup> eeuw, ca. 1882  
Bouwstijl : Classicisme, Jugendstil  
Architect : H.R. Koobs  
Oorspronkelijke functie : woonhuis/winkel  
Huidige functie : woonhuis/winkel

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen  
Datum beschrijving : 20-08-2015  
Datum aanwijzing : 05-01-2016



## Situering

Pand gelegen aan de Kerkstraat centraal in de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat met de voorgevel aan de straat aan het trottoir. Rechts van het pand een overbouwde drupstrook.

## Opbouw

Drielaags pand op rechthoekige plattegrond onder een zadeldak. Het pand is onderkelderd, heeft een begane grond, een verdieping, tweede verdieping en een

vliering onder een zadeldak. Het historische casco is onderkelderd. Het zadeldak heeft links een dakschild, rechts is de opgetrokken zijgevel voorzien van een plat dak. De osendrup rechts van het pand is in het verleden op de begane grond overbouwd. Aan de achterzijde staat een uitbouw onder plat dak tegen de achtergevel.

## Historie

De Kerkstraat maakt deel uit van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De straat functioneert vanouds als verbinding tussen de Koepoortstraat en Ooipoortstraat, feitelijk de hoofdas van de historische stad.

## Beknopte bouwgeschiedenis

Afgaande op een foto die is genomen vóór 1882 had het pand Kerkstraat 7 een trapgevel met kwartronde schouderstukken. Dergelijke gevels zijn in de eerste helft van de 17<sup>e</sup> eeuw in diverse steden in Gelderland en Overijssel gebouwd en worden daarom ook wel Gelders-Overijsselse gevel genoemd. Bij deze gevel hoort een hoge begane grond met een eerste verdieping met erboven de zolder.

In 1882 is dit pand fors verbouwd, waarbij de geveltop werd verwijderd ten gunste van een lijstgevel met schuifvensters. Ook werd de rechter kapvoet sterk verhoogd.

In 1901 komt de huidige winkelpui tot stand en wordt de steeg rechts naast het huis bij de begane grond getrokken.

In 1970 wordt de winkelpui verbreed en de voormalige steeg bij de pui getrokken, later wordt een luifel tegen de pui bevestigd die in 2008 weer is verwijderd. De beide voordeuren in de pui zijn toen naar het oorspronkelijke ontwerp gereconstrueerd. In 2008 is tevens het interieur van de winkel tot woonkamer met open keuken verbouwd en de trap naar de eerste verdieping aangepast.

## Exterieur

Het huis heeft een gemetselde en gepleisterde voorgevel boven een houten winkelpui. De gevel wordt afgesloten met een hoofdgestel met een dakschild met grijs gesmoorde oude Hollandse dakpannen.

De winkelpui bestaat uit een centraal geplaatste entree, geflankeerd door grote winkelruiten tussen penanten. Rechts is een glasdeur voor de bovenwoning met een paneel in het onderste vak geplaatst. De pui staat op een gepleisterde plint met erboven een lage borstwering onder de etalageruiten. De plint is ter plaatse van de penanten risalerend uitgevoerd. In de borstweringen zijn kelderkoekoeken opgenomen met tweevaks houten roosters. De pui heeft een doorlopend kalf met erboven enkelruits bovenlichten. Deze zijn in de bovenhoeken versmald met ojiefprofielen op een wijze die verwantschap toont met vroege Jugendstilvormen. De pui is aan de bovenzijde afgesloten met een kroonlijst met uitgezaagde bloktandlijst die boven de entree is verhoogd tot een gedrukt timpaan. De kroonlijst wordt links en rechts geflankeerd door rijk gedecoreerde consoles, de rechter console is in 1970 bij het verbreden van de winkelpui naar rechts verplaatst, maar de oorspronkelijke locatie is boven het kapiteel van de tweede penant van rechts nog herkenbaar. Ook het verlengde lijstwerk rechts wijkt in detail af. De aanwezige paneeldeuren zijn in 2008 naar het oorspronkelijke ontwerp herplaatst.

De twee traveeën brede gevel heeft op de eerste verdieping een indeling met twee vensters met tuimelramen, een ongeprofileerd kalf en klapramen. De kozijnen zijn in de tweede helft van de twintigste eeuw vervangen. Op de zolderverdieping een centraal geplaatst venster met enkelruits draairaam. Verspreid over de gevel zijn diverse smeedijzeren muurankers aanwezig, waaronder twee forse Y vormige ankers ter hoogte van de zoldervloer. Een viertal kleinere versies van deze muurankers bevinden zich ter hoogte van de bovendorpels van de verdiepingsvensters en het zoldervenster. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een fors gedimensioneerd hoofdgestel bestaande uit een geprofileerde architraaf, een vlak fries en een geprofileerde bakgoot als kroonlijst.

Boven de goot een klein dakschild met grijs gesmoorde oude Hollandse pannen. De zij dakvlakken zijn met rode oude Hollandse pannen belegd.

De gepleisterde rechter zijgevel is gedeeltelijk zichtbaar en grotendeels blind, behoudens een enkel venster op de zolder. De gevel is in het verleden met een bouwlaag verhoogd, zichtbaar door een horizontale overgang in het pleisterwerk.

De achtergevel is geheel met spuitpleister afgewerkt en aan de bovenzijde met boeiboord en zinken kraal. Op de eerste verdieping geeft een deur rechts in de gevel met klapraam in het bovenlicht toegang tot een dakterras boven de uitbouw aan de achterzijde. Links van de deur is een enkelruit venster opgenomen met erboven op de tweede verdieping een vergelijkbaar venster.

## Interieur

*Kelder:* De kelder wordt bereikt door middel van een houten steektrap. Het is een overwelfde ruimte met een min of meer rechthoekige plattegrond. De ruimte heeft een tongewelf, waarin steekgewelven zijn opgenomen voor een voormalige stortkoker rechts en een dichtgemetselde doorgang links. Gelet op de hoekoplossingen met klezoortjes zijn deze steekgewelfjes meteen met de bouw van het gewelf meegenomen en mede gelet op het baksteenformaat van de gebruikte handvormsteen te dateren in de zeventiende eeuw. Voor- en achtergevel, alsmede de onderste lagen van het metselwerk van de zijmuren zijn gemetseld met kloostermoppen, zodat gedacht kan worden aan een oudere kern, die in de zeventiende eeuw is aangepast. De kelder heeft een betonnen vloer. Aan de straatzijde is een bakstenen trap dichtgezet.

*Begane grond:* het pand wordt betreden via een hal in de overbouwde osendrup rechts. In een bergkast in het verlengde van de gang geeft een luik in het plafond zicht op de onderzijde van het platte dak en de buitenzijde van de rechter bouwmuur van het pand met bouwsporen van dichtgemetselde vensters. Een moderne pui met dubbele deuren geeft toegang tot de woonkamer op de begane grond van het pand. Dit is een ongedeelde ruimte die door de winkelruiten aan de voorzijde van daglicht wordt voorzien en waarin de verdiepingsbalklaag volledig in het zicht is. Het is een enkelvoudige, eiken balklaag met geprofileerde sleutelstukken met ojief ter plaatse van de balkoplegging. De bouwmuuren zijn afgewerkt met een vertinlaag, in de linker bouwmuur is een halfsteens verdiepte nis uitgespaard. Linksachter is in 2008 de trapopgang naar de eerste verdieping gewijzigd. Hiertoe is een nieuwe balkraveling aangebracht en werden twee balken nieuw ingebracht. De ziende vloerdelen zijn evenwel historisch. Een bouwspoor halverwege de plattegrond markeert de plek van een verdwenen tussenwand tussen de negentiende winkelruimte aan de straatzijde met een werkplaats erachter. De winkelruimte heeft een stucplafond gehad, de werkplaats heeft een geschilderde afwerking gehad. Hiervan is een klein "venster" bewaard gebleven. In een aanbouw aan

de achterzijde is een moderne, open keuken ondergebracht. Een luik in de vloer geeft hier toegang tot de keldertrap.

*Eerste verdieping:* De in 2008 aangepaste trap geeft toegang tot de eerste verdieping. De indeling bestaat uit een overloop linksachter, waarop moderne deuren uitkomen van een vertrek aan de voorzijde en een badkamer rechtsachter. De kamer aan de straat krijgt daglicht door twee moderne vensters met enkelruits ramen in de onderste vakken en klapramen in de bovenlichten. De kamer is met modern plaatmateriaal, zachtboardplafonds en schijnbalken afgewerkt. Links een moderne haard. De badkamer is geheel gemoderniseerd, geheel rechts zijn twee kleine toiletruimten in de osendrup gebouwd. Kleine klapramen zorgen voor ventilatie en daglichttoetreding. De constructie is negens in het zicht, maar de vloer van de tweede verdieping zou worden gedragen door een balklaag die vergelijkbaar is met die van de eerste verdieping.

Een drietal treden voert naar een bordes vanwaar een buitendeur naar het dakterras achter het pand voert. Van het bordes gaat een steektrap verder naar de *tweede verdieping*. Hier is de indeling en afwerking enkele jaren geleden geheel vernieuwd. De indeling bestaat uit een slaapkamer aan de straatzijde en een slaapkamer rechts achter met links achter de overloop. De kamer aan de straatzijde krijgt daglicht door een modern, enkelruits venster. Constructie noch oudere afwerkingen zijn in het zicht.

*Vliering:* een houten vouwtrap voert naar de vliering. De kapconstructie is hier deels in het zicht en bestaat uit een eiken sporenkap, die gedeeltelijk aan het zicht wordt onttrokken door een isolerende afwerking. De sporen van rechthoekig gezaagd eiken zijn in de nok halfhouts verbonden en hebben een gespijkerde verbinding. De eveneens eiken haanhouten zijn met dubbele spijkers halfhouts tegen de sporen gespijkerd en genummerd met gekraste telmerken. De sporengespannen staan niet op volgorde. De kleine dakschilden aan voor- en achterzijde zijn uitgevoerd met geschilde vuren sporen.

## Bouwdossiers

1882	verbouw voorgevel voor P. Bier door H.R. Koobs.
24-09-1901	het maken van een nieuwe pui voor juwelier P. Bier door H.R. Koobs
19-05-1970	plan voor het wijzigen van de voorgevel voor juwelier Hof
18-12-2008	het verbouwen van een pand en wijzigen van de winkelpui

## Literatuur

Haans, Frank, Monumentengids Doesburg, Utrecht 2008, 169.

## Waardering

Het pand dateert uit de 17<sup>e</sup> eeuw, maar is in de kern waarschijnlijk ouder. Relevante delen van het oude casco zijn goed bewaard gebleven. Van belang voor de waardebeoordeling zijn het goed bewaard gebleven negentiende-eeuwse gevelbeeld met winkelpui in combinatie met de ligging in de straatwand, specifiek de ligging in een zichtas vanaf de Kleine Kerksteeg, onderdelen van het historische casco van het huis, zoals de massa, verdiepingsbalklagen, de kapconstructie en de kelder.

Pand van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van sober baksteenklassicisme, daterend uit de periode rond 1880 met een belangwekkende winkelpui uit 1901.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden in de directe omgeving, alsmede de aanwezige en voor Doesburg kenmerkende drupstrook.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als bewaard gebleven voorbeeld van een zeventiende-eeuws pand met oudere kern waarvan de meest relevante delen bewaard zijn gebleven.